

Acı ve ölüm, yeryüzünde yabancılık

Hans-Georg Gadler

Greko-romen antikçağ insanı yalın bir şekilde "ölümlü" olarak niteliyordu. Bu Sözcük "insanlar" için eşanlamlı olarak kullanılıyordu. Bu kullanım tesadüfen değildi: İnsanın sonluluğu insan olmayı belirler ve niteler - üstelik de tüm insanların bir gün ölmek zorunda oldukları anlamında değil sadece. İnsanın sonluluğu daha yaşam sürecinde kendini belli eder. Yaşamın kendi sınırlı ve sonludur. Yaşam sadece fragman olarak mevcuttur: sınırlı olanakların ve yeteneklerin bilgisi dahilinde, sınırlı mutluluk ve sınırlı sağlık, yaşamın sınırlı idrak ve süresi. Her tür yaşam kırılmalıdır ve sonludur. En mutlu ve en dolu dolu yaşanmış yaşam yolu dahi hastalıklardan, acılardan ve kederlerden geçmeden edemez. Bir yenidoğanın ilk çığlığında ve ilk gözyaşında yaşamın sonluluğu akseder.

İnsanı anlamak isteyen, bu - çoğun unutulmuş ve bastırılmış, ama yine de varlığını sürdüren - gerçeğe yüzleşmek zorundadır. İnsan nedir? Acı ve ölüm yaşamın ciddi olaylarıdır ve insan olmanın denektaşlarıdır. Antropolojinin taşıyabilirliği ve ikna gücü kendini insan olmanın karanlık bölgelerinde ve tam da acı ve ölüm aracılığıyla kendini göstermelidir.

Biblik Görüşler: Yad eldeki İnsan

İncil yaşamın sonluluğunu bilir: "Ömrümüz yetmiş yıl sürüyor, bilemedin seksen, o da sağlıklıysak; En güzel yıllar da zahmetle, kederle geçiyor, çabucak bitiyor, uçup gidiyoruz." (Mezmurlar 90,10) İnsanın yaşamı zahmetli ve kederlidir, hastalık ve acıyla dolu. İnsanın yaşam süresi sınırlıdır. "İnsan bir soluğa benzer. Günleri, geçen gölge gibidir." (Mezmurlar 144,4) Çayırdaki çiçek, otlaktaki ot gibi geçicidir: "Sabah filizlenir, büyür, akşam solar, kurur." (Mezmurlar 90,6) Eski Ahit sıkıntılı ve sefalet günlerinde formüle edilmiş ve yaşamın acı ve ölümle tehdit edilmesini anlatan yakarı ve yalvarış dualarından oluşan bir dolu koleksiyon içerir.

Acı ve ölümden anlam sorusu yükselir. Mümin duacı Tanrı'ya yönelir: "Var mı yaşayıp da ölümü görmeyen, ölümler diyarının pençesinden ya Rab, nerede o eski sevgin? Davut'a göstereceğine ant içtiğin o sadık sevgini!" (Mezmurlar 89,48-50) İsrail adil olanın acısıyla ve - hele de - yaşamın kaybı ve sonluluğuyla memnun kalamaz. İsrail yanıt bulmada zorlanır: Bu acı nereden geliyor? İnsan neden ölümlüdür? Acı çekmenin anlamı nedir? Tanrı'nın iktidarı hastanın yatağı başında ve ölümün eşliğinde son mu buluyor?

İnsanın acı çekmesi ve ölmesi sorusu Yeni Ahit'te de sükuta bürünmez. Aksine: İsa'nın çok sayıda hastayı iyileştirmesiyle konu kendine has bir keskinlik kazanır. İsa'nın aleni etkisi, hasta, acı çeken ve ölen insanlarla karşılaşmanın büyük bir bölümünü belirler. İsa olası her tür acıdan muzdarip olan hastaları iyileştirir (Luka 4,40): ateşli (Markos 1,30) cüzamlı (Markos 1,40), inmeli (Markos 2,3), kör (Markos 8,22) ya da dilsiz ve sağır (Markos 7,32; 9,25) insanları. Ölülere – her ne kadar bu tür anlatılar Paskalya Müjdesi tarafından da etkilenmiş ve biçimlendirilmiş olsalar da – diriltiyor (Markos 5,21–24.35–43; Yuhanna 11,1–44). Yansıyan nurunda onun bu edimleri acı ve ölümün öylece kabullenilmemesi, aksine daha büyük birşeyi ümit etmeyi belirgin hale getirir. Yaşamın bu parçalılığı, insanın esenlik ve yaşamını arzu eden Tanrı'ya olan inançla bağdaşmaz. İsa mucizesi etkili kontrast işaretlerdir.

Bunlar yaşamın kırılğanlığının tam ortasında bir şifa ve umut ufku açarlar, çünkü „Tanrı ölülerin değil, dirilerin Tanrısı'dır” (Markos 12,27).

Pavlus'a göre tüm yaratılış “doğum sancıları” içindedir (Pavlus'tan Romalılar'a Mektup 8,22). Tüm hilkat oflayıp ağrı çekmektedir. Yaratılmış olanlar “geçiciliğin esareti” (Pavlus'tan Romalılar'a Mektup 8,21) altında acı çekmektedir. Pavlus sorar: “Ölüme götüren bu bedenden beni kim kurtaracak?” (Pavlus'tan Romalılar'a Mektup 7,24) Hastalık ve acıyı bizzat deneyimlerinden biliyor (Pavlus'tan Korintliler'e 2. Mektup 12,7–8). Yaşamın ölüm tarafından sürekli tehdit edildiğini biliyor (Pavlus'tan Romalılar'a Mektup 8,36) ve ölümün somut günlük yaşamdaki yansımaları tanıyor: Açlık ve susuzluk, güçsüzlük ve takip, sıkıntı ve korku (Pavlus'tan Korintliler'e 2. Mektup 11,23–29; 12,10). Yaşam ne denli kırılğan olsa da, kendi ölümüne dair bilgi ne denli sıkıntı veriyor olsa da Pavlus ümitsizliğe kapılmaz: “Eminim ki, ne ölüm, ne yaşam, ne melekler, ne yönetimler, ne şimdiki ne gelecek zaman, ne güçler, ne yükseklik, ne derinlik, ne de yaratılmış başka birşey bizi Rabbimiz Mesih İsa'da olan Tanrı sevgisinden ayırmaya yetecektir.” (Pavlus'tan Romalılar'a Mektup 8,38–39)

Biblik aktarımın ortak kanaati “yad el” kavramı yardımıyla anlaşılabilir. Yaşam günlük hayatta ne denli acı ve ölümlle belirleniyor olsa da, bu gerçeklikler bir mümine o denli yabancı kalıyor. İnsan yad elde yaşar. Acı çeken ve ölümlü bir yaratık olarak kendi özünde değildir artık ve henüz. Yaşam, öz vatanın dışında bir hac ve seyahat olarak, sadece *statu viatoris* olarak mevcuttur. İnsan geçici olanda hareket eder.

Biblik eski tarih bunu belirginleştirir. Acı çekme ve ölüm cennetin dışında başlar. Yaratılış kitabındaki anlatılar (Yaratılış 1–3) inanç kesinliği ortaya koyarlar. Doğabilimsel betimlemeler değildir ve olmak da istemezler. Bir itiraftır, rapor değil, teolojik bir tablodur, fotoğrafı değil. Acı çekme ve ölümün Tanrı'nın özyaratılış planına ait olmadıklarına dair kanaatin ifadesidirler. İlk başlangıçta “Tanrı yarattıklarına baktı ve her şeyin çok iyi olduğunu gördü.” (Yaratılış 1, 31) Cennet bahçesinin tam ortasında yaşam (bilgelik – çev. notu) ağacı bulunur (Yaratılış 2,9). İnsan bolluk ve uyum içinde yaşamaktadır. Soğuk ve zahmet, acı ve keder Tanrı tarafından yaratılmış ve istenmiş hilkat dışında ve uzağında başlar (Yaratılış 3,16–19). Orada insan yad elde yaşar. Yine orada ilk ölüm olayı gerçekleşir (Yaratılış 4,8) Orada yaşam tehlide uğrar.

Hilkat tehlike arz etmeye başlar, öz kardeş katil olur. İnsan yad elde yaşar ve kadim zamanlarda yitirilen cennete varmak üzere yoldadır.

İsa müjdesinin merkezî içeriği Tanrı hükümranlığıdır (Markos 1,15). Tanrı krallığının ne anlama geldiği ve ne içerdiği – en azından bir an için – İsa'nın mucizelerinde görünür hale gelir: acının yok edilmesinde, hastalığın iyileştirilmesinde, insanlar arasında uzlaştırmada ve ölümün atlatılmasında. Acı ve ölüm bir müminin dünya deneyiminde ve kalbinde yabancı maddedir ve rahat bozucudur. Tanrı'nın kapsayıcı egemenliğinin kutlandığı bir dünyanın parçası değildirler. Ama bu krallık bütünüyle gerçeklik olmadığı sürece, insan yad elde yaşar. "Tam da bu", diye formüle etmişti Dorothee Sölle, "söz verilmiş vatandır vatansız kılan." İsa mucizesi her tür dünyevî sınırlamanın ötesinde bulunan ve Hıristiyanların yeryüzü hacısı olmak üzere yollarda olduğu vatana dair anıları canlı tutar.

İlk zaman Hıristiyanları kendilerini – salt sosyal ya da toplumsal anlamda değil – yabancı ve hacı olarak görürler. Elçilerin İşleri Hıristiyanlığı topyekün "Yol" (Elçilerin İşleri 9,2; 19,9.23; 22,4) olarak niteler. İnanan bir insan için yaşam sadece asıl hedefe ve göksel vatana giden yol olarak anlaşılır: "Oysa bizim vatanımız göklerde. Oradan Kurtarıcı'yı, Rab İsa Mesih'i bekliyoruz. O her şeyi kendine bağlı kılmaya yeten gücünün etkinliğiyle zavallı bedenlerimizi değiştirip kendi yüce bedenine benzer hale getirecektir." (Pavlus'tan Filipliler'e Mektup 3,20-21) Gökte vatana sahip yeryüzünde bir yabancı: Yaşamın bu yanı ilk Hıristiyan anlayışı niteler. İsa'nın havarilerinin adları gökte yazılıdır (Luka 10,20). Oradadır öz be öz vatanları. "Canlı Tanrı'nın şehrine" aittirler (İbraniler'e Mektup 12,22). Yuhanna apokalipsi biçim itibariyle tamamlanmış, biblik motiflerce zengin bir tablosunu resmeder bu göksel Kudüs'ün (Vahiy 21,9-22,5). Zaman'ın sonundaki bu Tanrı şehri pek çok açıdan yaratılışın başındaki cennet bahçesine benzer. Yaşam pınarı akar (Vahiy 22,1). Bitkiler şifa saçar (Vahiy 22,2). Karanlık bulaşmaz (Vahiy 22,5). Tanrı halkının tam ortasında oturur (Vahiy 22,3-4). Acı ve ölüm geçmişe aittir: "Artık ölüm olmayacak. Artık ne yas, ne ağlayış, ne de ıstırap olacak. Çünkü önceki düzen ortadan kalktı. Tahtta oturan, "İşte her şeyi yeniliyorum" dedi." (Vahiy 21,4-5)

Biblik kanon çevresinde büyük bir umut yayı gerilir. Başlangıçta yaratılış vardır. Sonunda Yeni Ahit yeni bir yaratılışa uzanır. Arasındaki herşeyse seyahat, yol ve hacdır. "Ölümler diyarının ipleri"nce örülü halde inanç inatçı bir cesarete ve dayanıklı bir umuda ihtiyaç duyar: "Şunu biliyoruz ki, bu bedende yaşadıkça Rab'den uzaktayız. Gözle görülene değil, imana dayanarak yaşarız." (Pavlus'tan Korintliler'e 2. Mektup 5,6-7) Hastalık, acı ve ölümle hoşnut olunamaz. Bir Hıristiyan buna karşı sadece umut besleyebilir: İnsanın esenliğini isteyen ve bolluk içinde bir yaşam armağan eden bir Tanrı'yı umut edebilir.

Sıkıntı verici sorular: Tanrı ve acı

Bir insan ileri yaşta ve yaşama doymuş olarak huzur içinde öldüğünde insan teselli bulabilir. Peki ama acı çekmenin ve ölümün tüm diğer biçimlerine ne demeli? Çocuklar ölüyor. Masumlar öldürülüyor. Bombalar aileleri birbirinden koparıyor. İnsanî kötülüğün ve zulmün miktarı tahmin edilemez bir boyutta. Hastalıklar ve ağrılar, acılar ve ölümler çok ağır sorular ortaya atıyor: anlama ve Tanrı'ya dair sorular. Gerçekten var mı? Neden müdahale etmiyor? Dünya neden böyle? Acı ve ölüm Tanrı'nın herşeye kadirliğine ve koruyuculuğuna şüphe düşürüyor. Stalingrad'da sevecen miydin sevgili Tanrı, orada sevecen miydin? Evet mi? Sahi ne zaman sevecendin ki sevgili Tanrı, ne zaman? Ne zaman bize baktın ki Tanrı?", diye sordurur Wolfgang Borchert "Kapıların Dışında" (Draußen vor der Tür) adlı oyununda savaş sonrası eve dönen Beckmann'ı.

İncil de yanıt bulmaya çabalar. Dünyadaki acı Tanrı'nın insana bıraktığı özgürlüğün zorunlu bir sonucu mudur? "Önünüze yaşamla ölümü, kutsamayla laneti koyduğuma bugün yeri göğü size karşı tanık gösteriyorum. Yaşamı seçin ki, siz de çocuklarınız da yaşayasınız." (Yasa'nın Tekrarı 30,19) İnsanlığın musibetler tarihinin bir bölümü insanın özgürlüğü hakkında bir açıklama getirebilir. İnsan seçebilir. Şifa verebilir, ama öldürebilir de, sevebilir ve nefret edebilir, merhem olabilir ve zehirleyebilir de. Ama hiç de az olmayan miktarda bir acı karşısında kesinlikle etkisizdir. Hastalıklar, insanî acizlik, doğal afetler ve nihayetinde yaşamın yıkılışı ve ölümlülüğü insanın hiç etkisinin olmadığı gerçekliklerdir.

Acı insanın yetiştirilmesi ve eğitilmesine mi hizmet ediyor? "Sen bizi sınadın, ey Tanrı, gümüş arıtır gibi arıttın. Ağa düşürdün bizi, sırtımıza ağır yük vurdun." (Mezmurlar 66,10-11) Krizler sayesinde büyüyebilir insan. Acı ve kederler insana idrak kazandırabilir. Zor zamanlar insanın kendisini aşmasını sağlayabilir. Ama acıyı tanrısal pedagojinin bir aracı olarak değerlendirmek aşırıya kaçmıyor mu? Gerçekten sadece öğrenmesi gerekenler mi acı çeker? Masumlar neden acı çekiyor? Tanrı insanlara söz geçirebilmek için acıya mı ihtiyaç duyuyor? Peki ya en iyi niyetli girişimle dahi bir anlam çıkarılamayan acıya ne demeli?

Eski Ahit'in geleneksel bilgeliği, acıyı "yapma-karşılık bulma bağlamıyla" açıklamaya çalıştı. İyi ameller yaşamda iyi sonuçlar doğrurlar. Kötü amellerse acıya neden olur. Buna göre Tanrı'nın memnuniyetini kazanacak yaşam acıya karşı en iyi güvence olabilir:

"Ne mutlu o insana ki, kötülerin öğüdüyle yürürmez, günahkârların yolunda durmaz, alaycılarının arasında oturmaz. Ancak zevkini RAB'bin yasa'sından alır ve gece gündüz onun üzerinde derin derin düşünür. [...] Yaptığı her işi başarır." (Mezmurlar 1,1-3)

Eyüp'ün şahsında yapma-karşılık bulma bağlamının sözde berrak çözümleri başarısızlığa uğrar. Eyüp'ün arkadaşları onun yaşamöyküsünü araştırıp derinliğine inerler. Hata bir yerlerde olmalı: "Düşün biraz: Hangi suçsuz yok oldu, nerede doğrular yıkıma

uğradı?" (Eyüp 4,7) Eyüp'ün acıları arkadaşlarının gözünde başka türlü açıklanamaz: "Bil ki, Tanrı seni günahlarından ötürü sorgulayacak." (Eyüp 11,6)

Suç ve acı arasındaki tam da bu nedensel bağlam Eyüp'ün yaşamında yer almaz. Eyüp suçsuzluğu konusunda ısrar edip Tanrı'nın hakem olması için ona seslenir: "İşte davamı hazırladım, haklı çıkacağımı biliyorum." (Eyüp 13,18) Acı ve ağrı, musibet ve başarısızlık basit açıklanamazlar. Eyüp'ün arkadaşları sayesinde Eski Ahit acı karşısında derin saygı duymayı ve hızlı ve basit yanıtlar karşısında dikkatli olmayı öğrenir.

Acı ve ölüm bir muamma ve sır olarak kalır. Eyüp dahi şikâyetiyle ilgili her açıdan tatmin edici bir yanıt bulamaz. Acının nedenlerini ve anlamını yeryüzünde anlayamaz ve Tanrı'yı kavrayamaz. Teselli edici tek şey, Tanrı'nın konuşuyor ve kendini acı çekene gösteriyor olmasıdır. Eyüp'ün kendisine, yaratıcı iktidarına güvenmesini bu yurur: "Ben dünyanın temelini atarken sen neredeydin?" (Eyüp 38,4) Sonunda Tanrı'nın büyüklüğüne ve gücüne güven duymaktan başka yol kalmaz geriye. Onun izlediği yol ve kararları İnsanlığına anlaşılmaz olmayı sürdürse bile, varlığı acı sırasında umut verir.

Haç'ın yanıtı: Değiştirilmiş bir tanrı resmi

Eyüp'ün Tanrı sorusu, İsa Mesih'e inanmada belirleyici bir mübalağa ve derinlik bulur. İsa'nın yolu acı ve ölüme götürür. Çarmıha gerilmiş kişi, sözleriyle sonunda Eyüp'le benzer: "Tanrım, Tanrım, beni neden terk ettin?" (Markos 15,34) Eyüp ve İsa aynı çaresizliği ve Tanrıca terk edilmişliği, insanlarca alaya alınmayı ve suçlanmayı paylaşır (Markos 15,29). İkisi de haydut gibi muamele görür (Markos 15,27) ve adaletsizce yargılanır (Markos 15,15; Elçilerin İşleri 2,23). Gelgelelim, çarmıha gerilmiş olan kişi, Eyüp'ün sorularını sadece ele almaz, bunları sürdürür de. İsa'nın Tanrı'nın oğlu oluşuna olan inanç ile Tanrı bizzat Eyüp olur: acı çeken, terk edilmiş olan, yargılanan ve öldürülen adil. Çarmıha gerilmiş Tanrı inancı, Tanrı anlayışını devrimci bir şekilde dönüştürür. Tanrı müdahil olur. Sadece acı çekenin yakarışlarını duymaz, kendidir bu yakarışları yapan. Sadece Eyüp'e doğru aşağıya bakmaz, dünyayı Eyüp'ün gözleriyle görür. Bu Tanrı dokunulmaz olarak göklerde tahtında oturmamaktadır ve yarattığı varlıkların acılarından sadece kulaktan dolma haberdar değildir. Bizzat yaşamın içine girer, "alçalır" ve "insanlarla eşit" hale gelir" (Pavlus'tan Filipliler'e Mektup 2,7-8).

Ne var ki, Tanrı'nın acı çekenle dayanışması çarmıha gerilmiş olanın tek müjdesi değildir. Eyüp'ün öyküsü haçta son bulmaz. Gerçi Tanrının onun kaderine ortak olup, tıpkı Eyüp gibi alaşağı olsa bunun getirisi başarısızlığın nihai kılınmasından başka ne olurdu ki? Çarmıha gerilmiş olanın yeniden dirilişiyle Eyüp'ün öyküsü de asıl sonunu Paskalya'da bulur. Paskalya, Kutsal Cuma'nın karanlık göğünü yırtıp açar. Sonunda acılar içinde kıvranan ve yaralara sahip çarmıha gerili olan yaşar. Eyüp buna tutunabilir. O acıdaş ve yoldaştır ona artık, ama aynı zamanda kurtarıcı çapa ve umut nedenidir.

İlk Hıristiyanlar için çarmıha gerilmiş bir Tanrı oğlu kesinlikle sıradan bir durum değildir. Havariler güçlü ve kurtarıcı bir müdahale umut ettikleri yerde savunmasızca haçta sonlanan İsa'yı görürler: "Oysa biz O'nun, İsrail'i kurtaracak kişi olduğunu ummuştuk." (Luka 24,21) Havarilerin haçın ve çarmıha gerili acı çekenin varoluşsal anlamını kavramaları zaman alır: "Mesih'in bu acıları çekmesi ve yüceliğine kavuşması gerekli değil miydi?" (Luka 24,26) Yapmak zorundaydı ve yaptı da Eyüp ve onun kardeşleri için. Çarmıha gerilmiş olan, Eyüp'e haç boyunca ve Golgota'nın ötesine eşlik eder. Acıya kedere dair soruya teorik bir yanıt almaz Eyüp. Ama bir yoldaş kazanır ve yolun sonundaki ışığı görür: "Nitekim bunun için çağrıldınız. Mesih, izinden gidesiniz diye uğrunuza acı çekerek size örnek oldu." (Petrus'un 1. Mektubu 2,21).

Blaise Pascal "Pensées" ("Düşünceler") adlı yapıtında bu kadim Hıristiyan Tanrı resminin ve haçın müjdesinin dünyanın acısı bakımından özünü çarpıcı bir biçimde özetler: "Sefaletimiz hakkında bilgimiz olmaksızın Tanrı hakkında bilgi sahibi olmak kibire neden olur. Tanrı hakkında bilgimiz olmaksızın sefaletimiz hakkında bilgi sahibi olmak çaresizliğe neden olur. İsa Mesih hakkında bilmek ortayı bulmaktır, çünkü onun şahsında hem Tanrı'yı hem de sefaletimizi buluruz."

Perspektifler ve Esinler: Acı ve ölüm bağlamında

"Nedbe (yara izi) 'ye gülen, yara ne demektir bilmez", diye formüle etmiş vaktiyle William Shakespeare. Acı ve ölüme saygısızca ya da hafife alarak yaklaşan, insanî yaşamın bu sıkıntı verici yanının sertliğini ve meydan okumasını henüz anlamamış demektir. Teoloji de eğer alelacele yanıtlarla hizmet etmez ve acı ve ölümü yüzeysel teselliyle süslemezse, iyi iş yapmış olur. İkilem durumunda bilgece öğütler ve hassas olmayan ahkamlar dağıtmak yerine susması daha iyidir.

Acı ve ölümün sıkıntı verici gerçekliği karşısında insan nedir ki? Son olarak biblik müjdeden kaynaklanan ve Hıristiyan insan anlayışını betimleyen bir görüşü daha anımsatmakta yarar var.

İncil insandan söz ettiğinde bununla hep bütün insan kastedilmiş olur. İnsan acı çekiyorsa, bütün insan acı çekiyordur. İnsan hastaysa, sadece bir eklem ya da organ mağdur değildir. Yeni Ahit kesin hastalık teşhisleri bakımından gayet çekimserdir. Hastalık daha ziyade varoluşsal bir yanıyla ele alınır. Hastalık yüküdür ve yaşamdan zaman çalar (Markos 5,25; Yuhanna 5,5; Elçilerin İşleri 3,2). Hastalık insanın olanaklarına sınır koyar (Markos 9,20-22). İlişkileri hedef alır (Markos 5,22-23; Luka 7,15), sosyal ve kültik yaşamı (Markos1,44) ve de Tanrı anlayışını (Yuhanna 9,2-3). Kısaca: İncil insana organ merkezli yaklaşımın karşısındadır. Bir hastalığın ya da bir acının sosyal, toplumsal ve de dinsel içermelerini ve kişisel sonuçlarını da hatırlatır. İnsan, bozuk bir aza, hasar görmüş bir organ ya da psikolojik bir acıdan fazlasıdır. İnsan acıda, ölümlük ve ölümlükte de yine Tanrı tarafından sevilen ve saygınlıkla donatılmış bir varlık olmayı sürdürür.

Acı ve ölüm, dünyamızda ve toplumumuzda giderek artan oranda özelleştirilmekte ve ölüm odasına itilmektedir. Gömme töreni de hiç de ender olmadığı oranda sessizlik içinde gerçekleşir: arkadaş ve yakınlar için vedalaşma olanağı olmaksızın. Ne var ki, bir insanın acı çekmesi ve ölümünün topluluksal bir boyutu ve anlamı da vardır. Selanik'teki Hıristiyan cemaati ölen üyeleri ardından yastadır (Selanıklilere I 4,13). "Bir üye acı çekerse, bütün üyeler birlikte acı çeker." (Pavlus'tan Korintliler'e I. Mektup 12,26) Birey hastalandığında cemaat de bundan pay alır: "İçinizden biri hasta mı, kilisenin ihtiyaçlarını çağırtsın; Rab'in adıyla üzerine yağ sürüp onun için dua etsinler." (Yakub 5,14) Hasta ve acı çekenlere yönelik kaygı ve bunların cemaate dahil edilmeleri bir cemaatin en temel ödevi ve canlılığının işaretidir. Acı ve ölüm ayırıcı olmamalıdır, aksine insanları birbirlerine destek olmaya, karşılıklı yardımlaşmaya ve birbirlerini korumaya sevk etmelidir.

Yaşamın sonluluğunun bilinçli algılanması ve insanın yaratılmışlığının kavranması yaşama dair yaklaşımımızı da değiştirir. Yaşamın tekrarı yoktur ya da arzuya göre uzatılamaz. Ölüm yaşama bir sınır koyar: "Bu yüzden günlerimizi saymayı bize öğret ki, bilgelik kazanalım." (Mezmurlar 90,12) Tüm sıkıntı ve parçalılığa rağmen yaşam bir armağan ve görevdir. Karşı konulamaz ölüm yaşam süresini bu denli anlamlı, biricik ve korunması kılmaştır. Yaşamın sömürülmesi değildir söz konusu olan, deneyim ve yaşantıların maksimuma erişmesi ya da görgüsüz bir lüks de değildir. Daha ziyade yaşam süresinin bilinçli sürdürülmesi ve biçimlendirilmesi ve anın asilleştirilmesidir. Ayrıca değerler ve davranış biçimleri, dayanışma ve biraradalık ve yaşamın sorumluluk içinde biçimlendirilmesidir söz konusu olan: "Düğün şenliğinden dönecek olan efendilerinin gelip kapıyı çaldığı an kapıyı açmak için hazır bekleyen köleler gibi olun." (Luka 12,36), diyor İsa.

Netice itibariyle insan kendi başına acıdan kurtulamaz ve ölümden sıyrılamaz. Tanrı'nın yarattığı bir varlık olarak kalır: "Yüzünü gizleyince dehşete kapılırlar, soluklarını kesince ölüp toprak olurlar." (Mezmurlar 104,29) İnsanın yaratılmış varlık olduğuna dair bilgi acı ve ölümle gerçekçi ve insanî bir ilişki kurmayı gerektirir. Özellikle yüksek teknoloji ve yapabilirlik üzerine kurulu dünyamızda yaşamın sınırlarını tanımak ve insanca biçimlendirmek giderek artan bir görev haline gelmektedir. İncil ebedî sağlamlık ve kusursuz mutluluk hakkını bilmez. Acı ve ölümün atlatılmasını ümit eder. Sonuç itibariyle bunu insan değil, Tanrı yerine getirir. "Ölümlü sonsuzluk dek yutacak. Egemen RAB bütün yüzlerden gözyaşlarını silecek." (Yeşaya 25,8) Sadece yapabilirlik hezeyanında doktorlar yarı tanrılara, klinikler katedrallere ve sağlık tek başına kutsal kılan servete dönüşür. Gelgelelim, yaşamda - çabuk yoldan hekimsel beceri ve insanî olanaklar gasp etmeksizin - vedalaşmayı ve ölmeyi öğrenme de söz konusu olmamalı mıdır?

İncil'de acı ve ölümden söz edildiğinde, sevgi de çok uzakta yer almıyor. İsa, arkadaşı Lazar'ın mezarının başında ağlar (Yuhanna 11,35). "Bakın, onu ne kadar seviyormuş!" (Yuhanna 11,36), der beraberindekiler. Seven kişi, sevilen kişinin acı çekmesine dayanamaz. Seven kişi ölüm karşısında daha da az dayanıklıdır! Mezarlıklar seven kişiler için hep şüpheli görünmüştür. Buraları mezardan ziyade bahçe olarak görürler.

Sevgi umudun tohumunu barındırır içinde ve acıyla ölümün son söze sahip olamayacaklarını sezer. Seven bir Tanrı'ya inanma için acı ve ölüm aslında olanaksızlığın nesnesidir. Uzun vadede ikisi yanyana bulunamaz. Hıristiyan kurtuluş umudu sözünü geçirebilen bir sevgili Tanrı'ya bel bağlar. Bu umutla yaşar ve buna güven duyar Hıristiyan, acıda ve ölümdede: "Ama bizi sevenin aracılığıyla bu durumların hepsinde galiplerden üstünüz." (Pavlus'tan Romalılar'a Mektup 8,37)